

Ringkøbing-Skjern
den 04.10.2023

Til Ringkøbing-Skjern Kommune, Land, By og Kultur

Ideer og forslag til energianlæg - Hørings svar

Hermed præsenteres DN Ringkøbing-Skjerns hørings svar til forhøringen vedr. retningslinier for VE-anlæg.

Vi er glade for, at kommunen med politikker og retningslinier lægger en linie i forhold til fremtidens VE-anlæg i Ringkøbing-Skjern. Der er – og bliver i stigende grad – rift om jorden til mange formål, og kommunen spiller en afgørende rolle i at afveje og om muligt kombinere hensynet til de mange forskellige interesser. Det er også vigtigt, at borgere, landbrugere, VE-udviklere, grønne organisationer, potentielle tilflyttere og andre interessenter har nogle rammer at forholde sig til, når de deltager i debatten og planlægger for fremtiden.

DN har behandlet emnet i tidligere henvendelser om store energiparker (Megaton), vindmøller, solceller og biogasanlæg, og senest oplæg om ”solceller og biodiversitet, og dette hørings svar bliver derfor i nogen grad en gentagelse af, hvad vi tidligere har udtrykt. De tidligere henvendelser er mere detaljerede og derfor stadig relevante.

I afsnit 1 fremlægger vi nogle generelle betragtninger og synspunkter. Afsnit 2 er en tekstnær kommentar til kommunens udkast.

1. Generelle betragtninger

1.1 Natur og biodiversitet

Biodiversitetskrisen er påtrængende, også i vores kommune, hvor naturen er trængt som resultat af landbrugets udledninger og kampen om arealerne. Både til lands og i vores åer og fjorde står det skidt til.

SVM-regeringen har i sit regeringsgrundlag angivet, at den vil indføre en natur- og biodiversitetslov, og på EU-plan er der yderligere regulering på vej med det formål at fremme natur og biodiversitet.

Der er alt mulig grund til at lade hensynet til naturen veje tungt, når vi planlægger nye VE-anlæg. En dyrket og sprøjtet mark er biodiversitetsmæssigt en ørken, og når vi tager dyrkede arealer ud til vedvarende energi, må vi ikke erstatte dem med nye ørkener i biodiversitetsmæssig forstand. Vi skal sørge for, at de nye anlæg giver nye muligheder for planter, dyr og insekter ved at plante hjemmehørende, lokale arter, sikre faunapassager og undgå gødning og sprøjtning. Det

fornemmer vi, at kommunens politikere har stor forståelse for og langt hen ad vejen er enige i. Vi foreslår derfor, at retningslinierne lægger endnu større fokus på natur og biodiversitet end i det nuværende udkast.

Det vil samtidig betyde, at vi er godt forberedte og måske allerede i gang, når der fra Staten og EU kommer nye krav om beskyttet natur og begrænsninger i landbrugets udledninger.

Nedenfor finder man vores anbefalinger til endnu klarere krav og prioriteringer, når det gælder natur og biodiversitet.

1.2 Lavbundsjord

Vådlægning af kulstofholdig lavbundsjord er et essentielt virkemiddel for at nå kommunens klimamål. Hvis der derfor skal placeres et VE-anlæg på lavbundsjord, må det være et krav, at området samtidig vådlægges. Ellers vil vi have vanskeligt ved at finde tilstrækkelige mængder af lavbundsjord til vådlægning.

Vi er derfor glade for, at udkastet indeholder et punkt herom (punkt 3i i afsnittet om solceller og øvrige VE-anlæg). Vi finder dog, at teksten skal gøres tydeligere. Samtidig skal det gøres klart, at lavbundsjord, der har potentiale til at blive værdifuld natur ved vådlægning (for eksempel nye fugleområder) og lavbundsjord, der ligger op ad eksisterende naturområder og kan øge disses naturværdi, skal friholdes fra VE-anlæg.

Nedenfor præciserer vi vores anbefalinger.

1.3 PtX vs. lagring

Power to X (PtX) er ikke en effektiv måde at anvende strømmen fra VE-anlæg på. Ved fremstilling af brint er energitabet typisk i omegnen af 75 procent, ved videreprocessering til f.eks. ammoniak eller methanol er der yderligere energitab. Derfor bør den grønne strøm bruges direkte i den udstrækning, det overhovedet kan lade sig gøre – til opvarmning, i transporten og i industrien.

Elektrobrændsler bliver nødvendige ved omstillingen af skibs- og flytrafikken og i nogle dele af den tunge industri, men på alle andre områder er det meget mere effektivt at bruge elektriciteten direkte. Her bør vi også i Ringkøbing-Skjern opfordre udviklere og netselskaber til at medtænke energilagring i batterier frem for at fokusere ensidigt på PtX.

1.4 Hvor meget og hvorhenne

Udkastet til retningslinier opstiller nogle grænser for, hvor og hvor meget VE-anlæg kan fylde i kommunen. Det finder vi klogt. Vi anbefaler, at kommunen går videre ad denne vej og i samarbejde med borgere, VE-udviklere, grønne organisationer og andre interessenter fastlægger endnu klarere målsætninger og grænser for VE-udbygningen. Det gælder f.eks. antal hektar til solceller, højde og antal af vindmøller, antal biogasanlæg, antal PtX-anlæg, samt placeringen af anlæggene.

Omfanget, produktionen og placeringen af VE-anlæg skal ses i sammenhæng med det samlede energiforbrug i kommunen, med mulighederne for energibesparelser og placering af anlæg på bygninger og med andre anvendelser af kommunens arealer.

Det anbefales derfor, at som grundlag retningslinjerne indarbejdes konkrete mål fra kommunens klimaplan og angives konkrete mål for

- omfang og tidspunkter for begrænsninger af co2 udledning i forhold til nuværende udledninger
- produktion af el fra vindmøller (fordelt på land- og havvindmøller) henholdsvis solceller og biogasanlæg i forhold til eksisterende anlæg,
- fordelingen af denne produktion til lys, opvarmning, produktion, trafik og elektrobrændsler indenfor kommunen og til eksport, og
- arealforbruget til de forskellige nye anlæg i forhold til det nuværende arealforbrug.

Hensigten hermed er at gøre det gennemsigtigt og forståeligt for kommunens borgere, hvordan kommunen bidrager til at begrænse den menneskelige klimapåvirkning, og hvilke konsekvenser udbygningen med VE-anlæg kan få for leveforholdene i kommunen – og dermed medvirke til at løse konflikter.

DN skal anbefale, at VE-anlæg bør prioriteres til arealer,

- som ikke forringer mulighederne for beskyttelse og forbedringer af natur-, kultur- og landskabsværdier,
- som medvirker til at begrænse udledning af klimagasser fra humusstoffer i jordbunden,
- som medvirker til at begrænse udledning og nedsivning af næringsstoffer til fjorde, søer, vandløb og grundvand,
- som er dårligt egnede til produktion af fødevarer, og
- som ikke er velegnede til skovrejsning og binding af klimagasser i træer og gavntæer, og
- som er vigtige for byernes funktion og udvikling.

Det er DNs opfattelse, at en sådan udbygning med VE-anlæg kan lade sig gøre med en grundig kommunal planlægning, som gennemføres i en åben proces med konkrete mål, præcise retningslinjer og klare planer.

Nedenfor specificerer vi, hvad vi konkret foreslår af ændringer til det foreliggende udspil til retningslinjer for bioenergi, vindmøller og solceller m.v.

2. Tekstnære anbefalinger

2.1 Afsnittet om bioenergi

Mål:

Det anbefales, at der angives som mål,

- at biogasanlæg ikke placeres i områder, som i kommuneplanen er udpeget som værdifulde med hensyn til natur, økologiske forbindelser, kulturhistorie, kulturmiljøer, geologi og bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber og indenfor områder, som er beskyttede i.h.t. naturbeskyttelsesloven,
- at der etableres 1 biogasanlæg ud over de eksisterende biogasanlæg, som kan behandle gødning og andet bioaffald fra den nordvestlige del af kommunen,
- at yderligere udnyttelse af gødning og andet bioaffald sker ved udvidelse af eksisterende biogasanlæg, og
- at biogasanlæg kun må baseres på gødning og andet bioaffald, og ikke på afgrøder fra dyrkede marker som kan benyttes som foder og fødevarer.

Retningslinjer:

Det anbefales,

- at der tilføjes et punkt: Biogasanlæg skal etableres sådan, at gassen opgraderes og ledes til det eksisterende naturgasnet eller ledes til fjernvarmeanlæg med henblik på at erstatte kul, olie, naturgas og træflis
- at der tilføjes et punkt: Biogasanlæg skal etableres sådan, at CO₂ opsamles, føres til energianlæg eller deponeres.
- at der tilføjes et punkt: Ved planlægning af nye fælles biogasanlæg og udvidelse af eksisterende anlæg skal det tages i betragtning, at husdyrproduktionen, og dermed biomassegrundlaget, forventes at blive reduceret frem mod 2030 som resultat af CO₂-afgifter og øvrige klimatiltag
- at der til punkt 10 tilføjes: Der kan dog ikke etableres følgeerhverv, som lige så godt kan placeres i udlagte erhvervsområder
- at der til punkt 11 tilføjes: Nye biogasanlæg skal omkranses af min. 5 meter høje jordvolde og afskærmende beplantning med hjemmehørende arter af træer og buske, som er afskærmende året rundt.

2.2 Afsnittet om vindmøller

Mål:

Det anbefales, at der angives konkrete mål for kapaciteten af vindmøller i kommunen, herunder det samlede antal møller op til henholdsvis 150 og 250 meters højde i eksisterende møllerparker og en enkelt ny møllepark.

Det anbefales, at der angives som mål,

- at nye møller ikke placeres i områder, som i kommuneplanen er udpeget som værdifulde med hensyn til natur, økologiske forbindelser, kulturhistorie, kulturmiljøer, geologi og bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber og indenfor områder, som er beskyttede i.h.t. naturbeskyttelsesloven,
- at alle udlæg af arealer til nye møller sker i tilknytning til eksisterende møllerparker, så møller koncentrerer sig til få områder,
- at der højst udlægges areal til 1 ny vindmøllepark med 10 nye møller op til 250 meter i tilknytning til en eksisterende møllepark beliggende (udenfor ovennævnte værdifulde områder), og
- at højst/op til halvdelen af de eksisterende 150 meter høje møller udskiftes med møller op til 250 meter i vindmøllerparker (beliggende udenfor ovennævnte værdifulde områder).

Retningslinjer:

Det anbefales

- at punkt 12 ændres til, at vindmøller ikke placeres på lavbundsarealer, som potentielt er egnede til vådområder med solceller eller naturgenopretning
- at punkt 17 ændres til, at der kun kan opstilles type-0 testmøller (og ikke protomøller, som henvises til de af staten udlagte områder hertil)
- at punkt 23 og 24 ændres, så møller ikke kan placeres i områder, som i kommuneplanen er udpeget som værdifulde med hensyn til natur, økologiske forbindelser, kulturhistorie, kulturmiljøer, geologi og bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber og indenfor områder, som er beskyttede i.h.t. naturbeskyttelsesloven,

2.3 Afsnittet om solceller og andre vedvarende energikilder

Mål:

Det anbefales, at der angives konkrete mål for kapaciteten af solceller i kommunen, herunder det samlede antal hektar der er udlagt og kan udlægges til solcelleparker.

Det anbefales, at der angives som mål,

- at nye solcelleparker ikke placeres i områder, som i kommuneplanen er udpeget som værdifulde med hensyn til natur, økologiske forbindelser, kulturhistorie, kulturmiljøer, geologi og bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber og indenfor områder, som er beskyttede i.h.t. naturbeskyttelsesloven,
- at der højst kan udlægges 3.000 ha ud over de allerede godkendte udlæg af arealer til solcelleparker, og
- at mindst 20% heraf skal disponeres til afskærmende diger, beplantning og korridorer for det vilde dyreliv.

Det anbefales, at det angives som mål,

- at nye solcelleanlæg prioriteres på dyrkede lavbundsarealer, som ligger uden tilknytning til naturbeskyttede arealer, og som vådlægges for at optimere klimahensyn (lavbundsarealer som ligger i tilknytning til naturbeskyttede arealer bør prioriteres til naturgenopretning og vådlægges, så der opnås store sammenhængende områder med værdifuld natur og biodiversitet)
- at nye solcelleanlæg på høj jord prioriteres på grovsandede dyrkede landbrugsarealer, som ikke er egnede til skovrejsning med muligheder for at skabe store sammenhængende skovarealer (finsandede og især lerblandede jorder bør forbeholdes til fødevarerproduktion, og arealer med grovsandede jorder, som ligger op til større og spredte skovarealer, bør forbeholdes til skovrejsning, så der kan skabes store sammenhængende områder med værdifuld skov og biodiversitet), og
- at undgå nye solcelleparker i områder, som i kommuneplanen er udpeget til positive skovrejsningsområder (disse bør forbeholdes til skovrejsning, herunder til skov med naturligt hjemmehørende træarter, som kan øge biodiversiteten, tilgodese klimahensyn og modvirke grundvandsforurening).

Retningslinjer:

Det anbefales

- at der til punkt 3 g tilføjes at solcellepanelerne skal koncentreres til det mindst muligt areal,
- at der til punkt 3 j tilføjes, at der alene er tale om afgræsning og ikke dyrkning af afgrøder,
- at der til punkt 4 b tilføjes, at faste hegn skal undgås og erstattes af overvågningsteknik
- at der til punkt 4 c tilføjes, at solcelleparkerne skal afskærmes af jordvolde og tæt beplantning af hjemmehørende buske og træer,
- at der til punkt 4 f tilføjes, at der ikke må tilføres husdyr- og kunstgødning til arealerne,
- at der til punkt 5 ændres til, at større tekniske anlæg i det åbne land skal placeres i umiddelbar tilknytning til og indenfor de udlagte arealer til biogasanlæg, vindmølleparker og solcelleparker, som de er forbundet med eller i erhvervsområder udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav.

På vegne af DN Ringkøbing-Skjern

Per Mikkelsen